

EDUSKUNNAN
SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Helsingissä

31 päivänä tammikuuta 1995

Lausunto n:o 11

Talousvaliokunnalle

Talousvaliokunta on 16 päivänä joulukuuta 1994 pyytänyt sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 330 suomalaisia vakuutusyhtiöitä ja vakuutuksenvälittäjiä koskevan lainsäädännön muuttamisesta.

Esityksen johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina ylijohtaja Tarmo Pukkila, hallitusneuvos Markku Sorvari ja vakuutusylitarkastaja Hillevi Mannonen sosiaali- ja terveysministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Tiina Astola oikeusministeriöstä, neuvotteleva virkamies Ilkka Pitkänen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, varatoimitusjohtaja Seppo Pietiläinen eläketurvakeskuksesta, varatoimitusjohtaja Asko Tanskanen Työeläkelaitosten Liiton edustajana, toimitusjohtaja Tapani Miettinen Tapaturmavakuutuslaitosten Liitosta, johtaja Lea Mäntyniemi Vakuutusyhtiöiden Keskusliitosta, asiamies Johan Åström Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, sosiaalipoliittinen asiamies Markku Koponen Liiketyönantajain Keskusliitosta, sosiaalisuhteeri Veikko Simpanen Toimihenkilökesküsjärjestö STTK:sta, lakimies Risto Airikkala Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitosta, johtaja Tapani Koski Eläke-Varmasta, aktuaarijohtaja Lasse Heiniö Eläke-Sammosta, aktuaarijohtaja Jaakko Tuomikoski Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta ja lakimies Jaakko Gummerus Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiolasta.

Esityksessä ehdotetaan Suomen vakuutuslainsäädäntöä sopeutettavaksi Euroopan yhteisöjen neuvoston kolmanteen vahinkovakuutusdirektiiviin, kolmanteen henkivakuutusdirektiiviin sekä vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiiviin. Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin säännökset otettaisiin voimaan kotimaisten vakuutusyhtiöiden Suomen toiminnan osalta ja näitä säännöksiä sovellettaisiin myös Suomen ja muiden ETA-sopimukseen liittyneiden EFTA-valtioiden välillä sekä Suomen ja niiden EU-maiden välillä, jotka soveltavat Suomeen edellä mainitun direktiivin säännöksiä. Työeläkevakuu-

tuksen ja tapaturmavakuutuksen harjoittamisen kannalta keskeistä on, että toimiluvan myöntämistä koskevat säännökset siirrettäisiin vakuutusyhtiölaista työntekijäin eläkelakiin ja tapaturmavakuutuslakiin. Näihin lakeihin ehdotetaan otettavaksi säännökset toimiluvan myöntämis-edellytyksestä, ja toimiluvan lakisääteiseen vakuutustoiminnan harjoittamiseen myöntäisi edelleen valtioneuvosto. Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan heti, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan kannanotot

Työeläkejärjestelmä hoitaa hyvin tärkeää osaa Suomen sosiaaliturvasta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tärkeänä, että eläkevakuutusyhtiöitä koskevaa selvitystyötä jatketaan tavoitteena itsenäiset eläkevakuutusyhtiöt, jotka kykenevät turvaamaan ansioeläkkeet kaikissa olosuhteissa. Tämä edellyttää ennen kaikkea varojen sijoittamista turvaavasti ja tuottavasti. Valiokunta korostaa työntekijäin eläkelakiehdotuksen 12 a §:stä ilmenevää vakuutettujen eläketujen turvaamisen ensisijaisuutta. Sijoitustoiminnan riskit on hajautettava ja vakuutuksen antajien maksuvalmius turvattava. Erityisen tärkeää työeläkkeiden turvaamisen kannalta ovat asiantuntevat päätöksentekojärjestelmät työeläkeyhtiöissä osakkeenomistajien ja eri hallintoelinten kesken.

Valiokunta viittaa Suomen ETA- ja EU-jäsenyyttä käsitelleissä lausunnoissaan ottamiinsa kannanottoihin suomalaisen sosiaaliturvan ja erityisesti työeläkevakuutuksen tärkeyteen myös integraation toteuttamisessa. Nyt tehtävien ratkaisujen on tuettava ja edistettävä mainittua linjaa.

Suomen EU-jäsenyyteen ja muuhun vakuutusyhtiöiden asemaa, toimialaa, tarkastusta ja muun muassa vakavaraisuutta koskevaan sään-

nösvalmisteluun liittyen on kiireellisesti eri viranomaisten ja järjestöjen yhteistoimintana uudistettava edelleen lainsäädäntöä edellä mainitut tavoitteet huomioon ottaen. Lainsäädännön jatkovalmistelun yhteydessä on myös selvitettävä työeläkelaitosten omistussuhteiden, niissä vakuutettujen sekä vakuutuksen maksajien keskinäiset suhteet siten, että tarkoituksenmukaisella tavalla voidaan hallita mahdollisia eturistiriitoja ja myös ottaa huomioon eläkevakuutuksen harjoittajien erilaiset yhteisömuodot.

Työeläkeyhtiöiden valvontaa on tehostettava. Siksi on tärkeää, että vakuutustarkastuksen voimavarat ja valtuudet ovat riittävät. Työeläkevakuutusta harjoittavien yhteisöjen toimintapääomaa, vastuuvelan katetta, sijoitustoimintaa,

omistusta ja päätösvaltasuhteita koskevien säännösten on ensisijaisesti turvattava vakuutettujen eläkedut. Vastuusuhteet on tehtävä selkeiksi.

Työeläkejärjestelmän lisääntyvän keskittymisen merkitystä on tarkasteltava myös siltä kannalta, edellyttääkö se muutoksia lainsäädäntöön. Työeläkelaitosten asema vakuutusyhtiökonserneissa on myös otettava erityiseen tarkasteluun samoin kuin muun rahoitustoiminnan suhteet työeläkevakuutukseen.

Edellä esitettyyn viitaten sosiaali- ja terveysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että talousvaliokunta ottaisi lausunnossaan esitetyt näkökohdat huomioon laatiansaan mietintöään.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Perho-Santala ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori, Hiltunen, Kauppinen

(osittain), Kempainen, Kuittinen (osittain), Muttilainen, Nordman, O. Ojala, Puhakka, Vehkaoja ja Ääri sekä varajäsen P. Leppänen.
